

PVO Aprūpētāju prasmju e-apmācības ģimenēm ar bērniem
ar attīstības traucējumiem vai aizkavētu attīstību

3. modulis: Bērna uzmanības noturēšana.

Laipni lūdzam šī kursa trešajā modulī!

Šajā modulī iegūsiet noderīgus padomus un uzzināsiet vairāk par to, kāpēc bērnam ir vairāk iespēju mācīties, ja viņš koncentrējas uz kopīgu aktivitāti un uz jums. Nākamajos moduļos saņemsiet norādījumus par to, ko varat darīt, lai palīdzētu bērnam mācīties un vairāk sazināties aktivitāšu laikā.

Šajā modulī jūs uzzināsiet:

- Vairāk par attīstības traucējumiem un aizkavētu attīstību.
- Par mītiem, kuriem daži cilvēki tic.
- Par kopīgas iesaistes nozīmi bērna mācīšanās procesā.

Pirmā nodarbība: Mājasdarbs.

Pirms sākam trešo moduli, pārskatīsim galvenos vēstījumus un padomus, ko uzzinājāt otrajā modulī:

-
- **Iekārtojiet vietu:** aiznesiet prom visus priekšmetus, kas novērš uzmanību, un radiet drošu vietu, kur darboties.
  - **Sāciet ar 2 vai 3 motivējošām izvēles iespējām** un ievērojiet bērna izdarīto izvēli.
  - **Nostājieties bērna priekšā, apsēdieties vai notupieties, lai būtu vienā līmenī ar bērnu, un veiciet aktivitāti pa vidu starp sevi un bērnu.**

Mēs arī uzzinājām, ka:

-
- **Ikviens bērns var apgūt un attīstīt prasmes.**
  - **Jūs varat palīdzēt bērnam attīstīties, ikdienā kopā ar viņu iesaistoties aktivitātēs un rotaļās.**

Lūdzu, apturiet kursa ierakstu šeit, lai aizpildītu darba burtnīcu, tad turpiniet kursu.

Mājasdarbs: ko jūs apguvāt:

Iepriekšējā modulī jūs gatavojāties **mājasdarbam**. Izvērtēsim, kā jums un jūsu bērnam veicās!

Ierakstiet atbildes darba burtnīcā:

- Kādas aktivitātes jūs izmēģinājāt?
- Kas izdevās?
- Ko jūs varētu izmēģināt nākamajā reizē?

Neatkarīgi no tā, kā aktivitāte norit, atcerieties, ka varat tās mainīt!
Vislabāk ir sākt ar aktivitāti, kas motivē bērnu un ko jūs veicat katru dienu.

Otrā nodarbība: Marijas stāsts.

Aizspriedumi un cilvēku uzskati.

Pirmajā modulī iepazināmies ar Mariju un viņas dēlu Jēkabu. Uzzināsim vairāk par to, kas notika Marijas dzīvē, kad Jēkabs bija trīs gadus vecs. Uzzinot vairāk par Marijas pieredzi, pievērsiet uzmanību tam, par ko viņa uztraucās un no kā baidījās. Daudzas no Marijas sajūtām un pārdzīvojumiem var līdzināties jūsu izjustajam un pārdzīvotajam.

Jēkabs bieži vien stipri dusmojās, ilgi kiedza un raudāja. Marija bija ļoti noraizējusies par to, ka Jēkabs nerunā un pavada daudz laika vienatnē. Bija ļoti grūti viņu ieinteresēt kopīgu aktivitāšu veikšanā. Sākumā Marija nevēlējās dalīties savās raizēs, jo baidījās, ko citi varētu par viņu nodomāt.

Marija uzticēja vīram savas bažas par dēlu, bet dažreiz viņu viedokļi atšķīrās. Viņi abi bija noguruši un saspringti.

Viņa apzinājās, ka nav vainojama Jēkaba grūtībās, taču bija ļoti smagi kopā ar viņu iziet sabiedrībā. Daži cilvēki Marijas paziņu lokā uzskatīja, ka bērni, kuri nespēj runāt vai uzvedas neparasti, ir garu apsēsti vai ļauni. Citi domāja, ka viņu mātes ir nolādētas vai kaut ko nogrēkojušās.

Grupas nodarbībā viņa uzzināja, ka daudzi citi aprūpētāji jūtas līdzīgi. Viņa saprata, ka arī citi aprūpētāji cīnās ar grūtībām un jūtas izolēti no citiem cilvēkiem ģimenē vai kopienā. Kopīgā saruna bija ļoti noderīga.

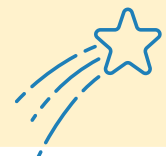
Aizspriedumu pārvarēšana.

Daži aprūpētāji, kuri aprūpē bērnus ar attīstības traucējumiem un aizkavētu attīstību, saskaras ar aizspriedumiem sabiedrībā.

Aizspriedumi ir negatīva attieksme un uzskati, kā arī spēcīga nosodījuma sajūta, ko daži cilvēki sabiedrībā izjūt pret noteiktām grupām – parasti netaisnīgi. Aizspriedumi var novest pie nosodījuma, negatīvas rīcības un diskriminācijas.

Atcerieties, ka neesat viens, un jūsu bērnam ir ļoti paveicies, ka jūs viņam esat. Daudziem aprūpētājiem, kuri ir apmeklējuši šo kursu, ir izdevies pārvarēt aizspriedumus un citas grūtības.

Ir svarīgi atcerēties, ka attīstības traucējumus un kavējumus neizraisa:

- vakcīnas;
- garu apsēstība, burvestības un raganas;
- bērna ģimenes vai senču grēki;
- vientuļie vecāki, aprūpētāji vai aizbildņi;
- alerģijas vai pārtikas nepanesamība;
- nepietiekami labi aprūpētāji;
- sliktas manieres vai slikta izglītība;
- ģimenes konflikti vai traumas;
- vēsas vecāku savstarpējās attiecības;
- robežu vai disciplīnas trūkums, vai
- tas, ka bērns nav barots ar krūti.

Trešā nodarbība: Iesaistes līmeņi.

Šajā nodarbībā uzzināsiet, kā bērni var mijiedarboties ar priekšmetiem un cilvēkiem.

Ir trīs iesaistes līmeņi:

- **nav iesaistes,**
- **iesaiste ar priekšmetu;**
- **kopīga iesaiste.**

Iesaistes līmenis: Nav iesaistes.

Šajos piemēros redzam līmeni, kad bērniem nav iesaistes.

- Šie bērni nepievērš uzmanību nevienam vai nekam.
- Viņu aizgriezušies prom no aprūpētājiem un rotaļlietām vai iet no tiem prom.

Atcerieties, ka:

- Neiesaistoties bērniem ir grūti mācīties.
- Vislabāk mācīties palīdz mijiedarbība ar cilvēkiem un kopīgas aktivitātes.

Iesaistes līmenis: Iesaiste ar priekšmetu.

Šajos piemēros redzam līmeni, kad bērniem ir iesaiste ar priekšmetu.

- Šie bērni pievērš uzmanību tikai priekšmetiem.
- Viņi nekoncentrējas uz cilvēkiem un nesadarbojas ar tiem.

Atcerieties, ka:

- Bērniem ir grūti mācīties, ja viņiem ir iesaiste tikai ar priekšmetiem.
- Vislabāk mācīties palīdz mijiedarbība ar cilvēkiem un kopīgas aktivitātes.

Iesaistes līmenis: Kopīga iesaiste.

Šajos piemēros redzam kopīgās iesaistes līmeni, kad bērni iesaistās kopā ar savu aprūpētāju, jo pievērš uzmanību gan otram cilvēkam, gan kopīgajai aktivitātei!

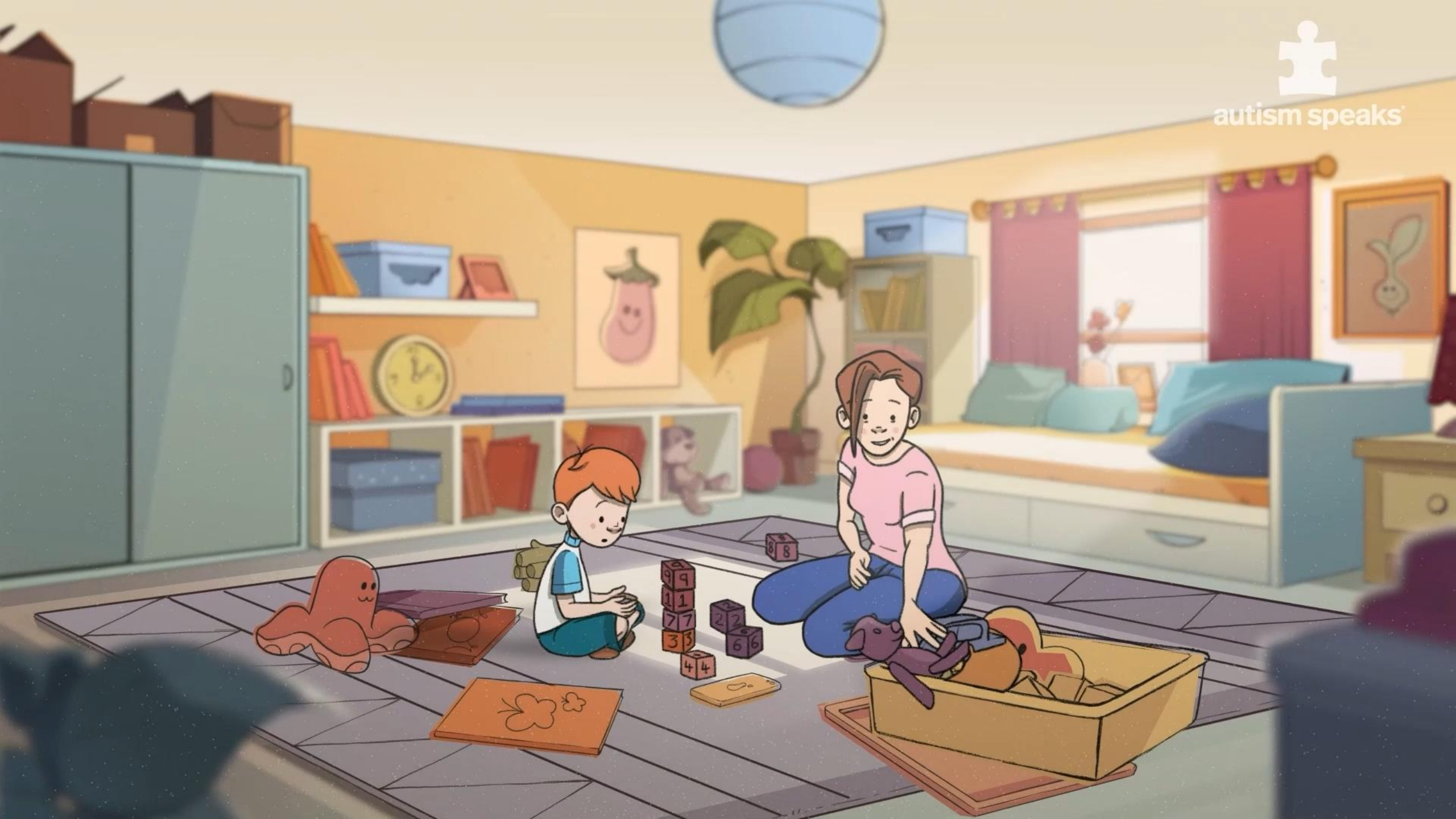
- Šie bērni ir kopīgā iesaistē ar kādu (pievērš uzmanību otram cilvēkam un vienlaicīgi veic kopīgu aktivitāti).
- Bērns ir pagriezies pret pieaugušo, koncentrējoties uz aktivitāti un mācīšanos.
- Kopīga iesaiste ir vislabākais mācīšanās veids.

**Mūsu mērķis ir palīdzēt bērnam pavadīt vairāk laikā kopīgā iesaistē.
Esot kopā ar citiem, bērniem ir vairāk iespēju mācīties.**

autism speaks

Kopsavilkums par iesaistes līmeņiem.

Iesaistes līmeņi ir šādi:

NAV IESAISTES

**IESAISTE AR
PRIEKŠMETU**

KOPĪGA IESAISTE

Visi bērni pavadīs zināmu laiku katrā līmenī, bet, salīdzinot ar citiem bērniem, bērni ar attīstības traucējumiem un aizkavētu attīstību vairāk laika pavadīs līmenī bez iesaistes un iesaistē ar priekšmetiem.

Izmantojiet visus līdž šim saņemtos padomus, lai palīdzētu bērnam pavadīt vairāk laika kopīgā iesaistē:

- Iekārtojiet vietu: aiznesiet prom visus priekšmetus, kas novērš uzmanību, un radiet drošu vietu, kur darboties.
- Sāciet ar 2 vai 3 motivējošām izvēles iespējām un ievērojiet bērna izdarīto izvēli.
- Nostājieties bērna priekšā, apsēdieties vai notupieties, lai būtu vienā līmenī ar bērnu, un veiciet aktivitāti pa vidu starp sevi un bērnu.

Atcerieties, ka kopīga iesaiste ir tad, ja bērns vienlaikus pievērš uzmanību divām lietām: jums un jūsu abu kopīgi veiktajai aktivitātei.

Lūdzu, apturiet kursa ierakstu šeit, lai aizpildītu darba burtnīcu, tad turpiniet kursu.

Mājasdarba izpildes plāns.

Darba burtnīcā uzrakstiet mājasdarba plānu, pabeidzot šādus teikumus:

- Divas aktivitātes, kuras es izvēlēšos veikt mājās, ir (atcerieties, ka varat izvēlēties iepriekš izmantotās aktivitātes vai arī citas aktivitātes.):
- Šajās aktivitātēs es izmantošu šos materiālus (piemēram, krītiņus, grāmatas, apģērbu):
- Vieta, ko es izvēlēšos šai aktivitātei, ir:
- Liekie vai traucējošie priekšmeti, kurus es pārvietošu, ir:
- 2 vai 3 lietas, kuras es piedāvāšu bērnam kā izvēles iespējas, ir:

Padomi mājasdarba izpildei:

**levērojiet, kad bērns nav iesaistīts, kad viņš ir iesaistīts
ar priekšmetiem un kad ir kopīgā iesaistē.**

Atcerieties, ka:

- Neviens bērns nepavada pilnīgi visu laiku kopīgā iesaistē.
- Bērni pavada daļu laika visos trīs iesaistes līmeņos, taču mūsu mērķis ir palīdzēt viņiem pavadīt vairāk laika kopīgā iesaistē ikreiz, kad veicam kādu aktivitāti.
- Dažiem bērniem, uzsākot aktivitāti, pietiks ar dažām sekundēm kopīgas iesaistes.

Neaizmirstiet pierakstīt savu plānu darba burtnīcā, kā arī pierakstiet visu, ko pamanījāt par to, kā bērns reaģēja aktivitātes laikā.

Trešā moduļa kopsavilkums: ko jūs apgūvāt.

- Pastāv daudz mītu par to, kāpēc bērniem ir attīstības traucējumi un aizkavēta attīstība, taču tie nav patiesi. Šie mīti var izraisīt aizspriedumus un diskrimināciju.
- Ir trīs iesaistes līmeņi: nav iesaistes, iesaiste ar priekšmetu un kopīga iesaiste.
- Kopīga iesaiste ir vislabākais mācīšanās veids.
- Visi līdz šim kursā apgūtie padomi var palīdzēt jūsu bērnam pavadīt vairāk laika kopīgā iesaistē.

autism speaks®

Paldies, ka pabeidzāt šo moduli!

***Lūdzu, atbildiet uz moduļa pārbaudes darba
jautājumiem un aizpildiet novērtējuma anketu.***

Pēc četrām vai piecām dienām, kad kopā ar bērnu būsiet izpildījuši mājasdarbu, būsiet gatavs pāriet pie nākamā moduļa.

Neaizmirstiet arī parūpēties par sevi. Pirms uzsākt nākamo moduli, varat turpināt veikt jau iesāktās darbības, rūpēties par sevi, vai izmēģināt kaut ko jaunu.

Uz tikšanos!